

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/192/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620201365
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:8620201365.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Ivany Jahnovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: S. T., L. K. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, so sídlom: Vazovova 7/A, Bratislava dieťa matky: O. C. T., L. K. XX.XX.XXXX, P. J.: P. XXX, P.Č.. D. XX, J. S. M.: W. I. T., G., L. K. XX.XX.XXXX, P. J.: T. XXXX/X, T., zastúpený advokátskou kanceláriou: KVASŇOVSKÝ & PARTNERS ADVOKÁTI s.r.o., so sídlom: Dunajská 32, Bratislava, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 08.09.2020, č.k. 27P/112/2020 - 24, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 27P/112/2020-24 zo dňa 08.09.2020 p o t v r d z u j e.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava II uznesením zo dňa 08.09.2020 č. k. 27P/112/2020-24 zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia uviedol, že návrhom podaným na súd prvej inštancie sa otec maloletého dieťaťa domáhal, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým bude maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že matka bude zabezpečovať starostlivosť o maloletého od vykonateľnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia počas nasledujúceho obdobia zahŕňajúceho dva kalendárne týždne v kalendárnom roku a v starostlivosti otca dva po nich nasledujúce kalendárne týždne v kalendárnom roku, po ktorých sa bude vždy opakovať zotrvávanie maloletého v starostlivosti matky v dĺžke dvoch kalendárnych týždňov nasledovné zotrvávaním maloletého v starostlivosti otca v dĺžke dvoch kalendárnych týždňov, pričom tento režim neplatí pre dobu prázdnin. Otec žiadal neurčiť výživné. V návrhu otec uviedol, že maloletý pochádza z manželského vzťahu rodičov, ktorých manželstvo naďalej trvá, rodičia však nežijú v spoločnej domácnosti. Okresný súd Svidník rozsudkom zo dňa 17.02.2020, sp. zn. 2P/74/2019 schválil rodičovskú dohodu, ktorou bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matke, otec sa zaviazal platiť na maloletého výživné vo výške 200,- eur mesačne, jeho styk s dieťaťom bol upravený v každom párnom týždni od soboty od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a v každom nepárnom týždni v piatok od 15.00 hod. do 18.00 hod. Od uvedenej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu manželstva došlo k zmene pomerov, ktoré spočívajú v tom, že matka sa aj so synom odsťahovala z pôvodného miesta bydliska v obci Tisinec, okres Svidník do Bratislavy, pričom otec maloletého naďalej žije a pracuje v Košiciach. Z dôvodu zmeny bydliska matky sa stáva pôvodne upravený styk otca s maloletým realizovateľný s nepomernými komplikáciami, spojenými so zvýšenými nákladmi na prepravu maloletého z Bratislavy do Košíc a späť a značným časovým záberom. Otec v žiadnom prípade nespochybuje riadne plnenie si rodičovských povinností zo strany matky ani jej rozhodnutie ohľadne zmeny bydliska maloletého, uvedomujúc si neporovnateľnú kvalitatívnu aj kvantitatívnu stránku dostupných pracovných príležitostí v Bratislave v porovnaní so Svidníkom, preto

konkludentne s rozhodnutím matky sa presťahovať súhlasí. Otec však zdôraznil, že pri jeho úzkych citových väzbách s maloletým nie je akceptovateľný aktuálny výkon jeho rodičovských práv, ktorý sa za situácie zmeneného bydliska maloletého a aktuálne nastavenému režimu styku, bez jeho včasnej adekvátnej zmeny prakticky nemôže realizovať. Nariadením navrhovaného neodkladného opatrenia by sa právo otca maloletého na jeho styk s maloletým a na jeho výchovu a starostlivosť zrealizovalo. Naliehavosť navrhovanej neodkladnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností otec dôvodil zmenou pomerov, ktorá nastala odsťahovaním sa matky s maloletým do Bratislavy. Otec má dôvodnú obavu, že v novom prostredí bude matke chýbať podpora jej rodičov pri starostlivosti o maloletého, na ktorú už bola zvyknutá doteraz a primerane ju využívala už pri svojom odchádzaní do Bratislavy na pracovné pohovory a pracovné zaškolenia. Výsledkom novej situácie a tohto deficitu môže byť stav, kedy pre pracovnú zaťaženosť matky a jej hoci dočasnú sociálnu izoláciu bude maloletý zaťažený jej neprítomnosťou a ponechaný do opateru novým neznámym ľuďom (predškolské zariadenie, súkromná opatrovatelka), hoci by pri správne nastavenom režime osobnej starostlivosti o neho mohol v danom čase spoločne tráviť chvíle a budovať vzájomný vzťah so svojím otcom a so svojimi starými rodičmi v Košiciach. Otec vyjadril obavu, že matka nedokáže v novom meste úplne sama bez prítomnosti iných členov širšej rodiny adekvátne zabezpečiť starostlivosť o zdravý psychologicko-sociálno-rodinný vývoj a vývin len takmer štvorročného dieťaťa. Zmenou bydliska tak dochádza za takýchto okolností k veľmi násilnej zmene v živote štvorročného dieťaťa, ktoré je už dlhší čas zvyknuté na bohaté rodinné prostredie, v ktorom vyrastá a na pravidelnú návštevu otca (zatiaľ bez jedinej absencie), s ktorým má veľmi silný a rovnako dôležitý vzťah ako matka. Rozhodnutie matky ohľadne radikálnej zmeny bydliska vníma otec ako nie plne uvážené a zodpovedné, ale skôr zakladajúce sa na priorizovanej ambícii matky kariérne rásť, bez plnohodnotného zohľadňovania skutočnosti, že jej materské povinnosti a výchova maloletého by mali byť na prvom mieste, aby sa kariéra na priečke jej záujmu nedostala pred zdravý vývoj maloletého. Matkou vytvorená nová životná situácia rodiny budí dojem, že matka nehladá na tak veľa zmien v živote maloletého a už počas tohto náročného obdobia, keď rodičia nežijú spolu, ho mieni vystavovať zmene prostredia, zmene kolektívu v škôlke ako aj zmene režimu styku a odlúčeniu od otca, ako aj od oboch starých rodičov z otcovej strany, čím ochudobňuje maloletého o opateru vo forme spĺňajúcej súčasné štandardy, na ktoré je maloletý navyknutý. Otec poukázal na skutočnosť, že pred Okresným súdom Košice II sa pod sp. zn. 17P/51/2020 vedie konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode manželstva. Návrh bol podaný dňa 09.07.2020 manželkou. K návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia otec priložil zápisnicu z pojednávania Okresného súdu vo Svidníku zo dňa 21.10.2019 vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu manželstva (sp. zn. 2P/74/2019). Spisový materiál Okresného súdu vo Svidníku sp. zn. 2P/74/2019 tvorí súčasť spisu.

2. Súd prvej inštancie aplikujúc ust. § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 329 ods. 2, § 331 ods. 1, § 360 ods. 1 a 367 ods. 1 CSP, ako aj čl. 3 a 18 Dohovoru o právach dieťaťa a na základe obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že otec maloletého nepreukázal, že predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia v predmetnej veci sú splnené. Otec v konaní deklaruje zmenu pomerov, ktorá nastala po odsťahovaní sa matky s maloletým do Bratislavy, v dôsledku čoho je otec nútený za synom cestovať 410 km. V čase pôvodnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletému, žila matka so synom v obci Tisinec, vzdialený od bydliska otca 90 km, tomu zodpovedajúco bol upravený aj rozsah styku otca so synom, ktorý sa aktuálne javí ako nevhodný, neprímeraný. Maloletý je aktuálne podľa rozsudku Okresného súdu Svidník zverený do osobnej starostlivosti matke. Uvedený model starostlivosti, ako aj úprava styku otca vychádza zo znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný v konaní vedenom pred Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 2P/74/2019 znalkyňou PhDr. Juliánou Kordovanovou. Potrebu neodkladnej úpravy spočívajúcu v zmene zverenia maloletého z výlučnej starostlivosti matky do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov otec dôvodí obavami, pochybnosťami a dopadmi, ktoré môže predstavovať odlúčenie maloletého od ostatnej rodiny, keď matka je na starostlivosť o maloletého v Bratislave sama. Otec vyjadril obavu, že matka nedokáže v novom meste úplne sama bez prítomnosti iných členov širšej rodiny adekvátne zabezpečiť starostlivosť o zdravý psychologicko-sociálno-rodinný vývoj a vývin len takmer štvorročného dieťaťa, pripustil možnosť vzniku deficitu, kedy pre pracovnú zaťaženosť matky, bude maloletý zaťažený jej neprítomnosťou a ponechaný do opateru novým neznámym ľuďom (predškolské zariadenie, súkromná opatrovatelka), hoci by pri správne nastavenom režime osobnej starostlivosti o neho mohol v danom čase spoločne tráviť chvíle a budovať vzájomný vzťah so svojím otcom a so svojimi starými rodičmi v Košiciach. Tvrdenia otca o potrebe neodkladnej úpravy sú podľa súdu prvej inštancie založené na dohadoch, ničím nepodložených obavách a predpokladoch. Súd prvej inštancie poukázal na to, že nemá vedomosť

o pracovnom zaradení matky, o jej pracovnej dobe, o jej rodinnom zázemí v Bratislave. Nariaďovať neodkladné opatrenie len na základe obáv, predpokladov a eventualít je neprípustné, osobitne ak sa navrhuje tak závažná zmena, ako je zmena zverenia maloletého z výlučnej starostlivosti do striedavej osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie poukázal aj na znalecké dokazovanie, ktoré bolo vykonané v konaní vedenom pred Okresným súdom Svidník znalkyňou PhDr. Juliánou Kordovanovou, znalkyňou zapísanou v zozname znalcov Ministerstva spravodlivosti SR, v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých. Znalkyňa v znaleckom posudku č. 26/2019 zo dňa 30.12.2019 navrhovala maloletého zveriť do starostlivosti matke a otcovi upraviť styk s maloletým. Z dôvodu, že nebola splnená podmienka naliehavosti potreby okamžitej bezodkladnej úpravy pomerov, ako aj z dôvodu, že súd prvej inštancie nemal osvedčené, že práve striedavá osobná starostlivosť predstavuje vhodný model starostlivosti o maloletého a zohľadňuje jeho záujmy, povahové vlastnosti, emočné vzťahy s tým- ktorým rodičom, že by maloletému v starostlivosti matky hrozila reálna ujma, že by jeho zdravý vývoj bol ohrozený, súd prvej inštancie návrh otca zamietol. Súd prvej inštancie poukázal i na to, že je evidentné, že otec má vytvorený priestor na styk s maloletým, za účelom nepretrhnutia existujúcich citových väzieb, tak ako to sám tvrdil v podanom návrhu, ktorý doposiaľ prebieha bez jednej absencie. Z uvedeného je teda zrejmé, že otec maloletého neosvedčil danosť nároku na nariadenie neodkladného opatrenia, nevznikla naliehavosť situácie, ani potreba, ktorá by vyžadovala bezodkladný a okamžitý zásah súdu do pomerov účastníkov, preto súd návrh zamietol.

3. Voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal otec odvolanie a to z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav vecí, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Otec má za to, že súd prvej inštancie zistil a vyhodnotil skutkový stav vecí nedostatočne, bez zohľadnenia všetkých relevantných skutočností a bez riadnej aplikácie predpísanej vyhľadávacej zásady na svoj postup v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, následne prvoinštančný súd výsledky vykonaných dôkazov nesprávne vyhodnotil a vydal rozhodnutie prehliadajúce záujem maloletého. Dôsledkom a prejavom nedostatkov v zisteniach a obzvlášť vyhodnoteniach skutočností relevantných pre rozhodnutie v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia je aj miera nekonzistentnosti vo vyjadrení súdu prvej inštancie obsiahnutých v bode 11 odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktorého obsahom sú právne úvahy súdu prvej inštancie pri hodnotení osvedčených relevantných skutočností, týkajúcich sa osobitostí tohto posudzovaného prípadu. Nakoľko súd prvej inštancie postupoval v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia podľa všeobecnej úpravy pre nariadenie neodkladného opatrenia obsiahnutej v ust. § 328 ods. 2 CSP a rozhodoval v lehote 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vyplývajúcej z ust. § 367 ods. 2 CMP mal tak priestor urýchlenným dokazovaním zisťovať najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre jeho rozhodnutie. Súd prvej inštancie tak mohol a mal urobiť aj za pomoci dôkazov, ktoré účastníci konania nenavrhli, využívajúc tak svoje oprávnenie prípadne až povinnosť vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí (§ 36 CMP), samozrejme s ohľadom na to, že až konanie vo veci samej (aktuálne konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode manželstva vedené pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 17P/51 /2020) umožní zisťovať v plnej miere skutočný stav vecí. Potreba nariadenia neodkladného opatrenia požadovaného v konaní predchádzajúcom vydaniu napadnutého uznesenia vyplýva z verejného primárneho záujmu na ochrane maloletých a ich záujmov tak, ako to potvrdzuje čl. 3 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa a tento bol postupom súdu prvej inštancie v uvedenom konaní prehliadnutý. V prípade konania starostlivosti súdu o maloletých potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania však nemusí vyplývať len z naliehavosti situácie, ale aj z existencie záujmu maloletého dieťaťa na danej dočasnej úprave pomerov. Súdom prvej inštancie vykonané osvedčovanie rozhodujúcich skutočností nevyhnutných pre rozhodnutie súdu nevedlo súd prvej inštancie k zisteniu správneho obrazu o skutočnom stave vecí, ktorá bola predmetom súdneho posudzovania. Postup súdu prvej inštancie viedol k jeho nesprávnym a nedostatočným zisteniam ohľadne skutkového stavu vecí a k nesprávnym záverom, ktoré nie sú zo strany súdu prvej inštancie náležite zdôvodnené, avšak ich právnym následkom je neposkytnutie potrebnej ochrany záujmov maloletého. Obzvlášť mal súd prvej inštancie zvažovať potrebu dôsledného zabezpečenia svojej znalosti a osvedčenia rozhodujúcich skutočností pred vydaním rozhodnutia o podanom návrhu otca s ohľadom na ten takt, že na Okresnom súde Košice II sa dňa 09.07.2020 z iniciatívy matky začalo konanie vo veci samej, čo vytvára predpoklad pre dlhodobé trvanie stavu vytvoreného nariadením príp. nenariadením neodkladného opatrenia. Otec

ďalej vytyka, že súd prvej inštancie v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, neustanovil kolízneho opatrovníka pre maloletého na jeho zastupovanie resp. zastupovanie jeho záujmov, hoci ho k tomu zaväzujú ust. § 272 CSP a ust. § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Otec sa domnieva, že vyššie uvedeným postupom nastala v konaní vada, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods.1 písm. d/ CSP). Stanovisko orgánu sociálno-právnej ochrany detí a mládeže mohlo prispieť k správne zisteniu skutočností dôležitých pre rozhodnutie súdu prvej inštancie. V prípade, že mal súd prvej inštancie pochybnosti o existencii dôvodov pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov nariadením neodkladného opatrenia, mal možnosť v súlade s vyhľadávacou zásadou doplniť dôkazy resp. výsledky osvedčovania skutočností dôležitých pre rozhodnutie za pomoci stanoviska kolízneho opatrovníka alebo vypočutím účastníkov konania. Otec maloletého nemal k času podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vedomosť o pracovnom zaradení matky, či jej pracovnej dobe, bol oboznámený matkou výlučne s tým, že matka sa v tom čase zúčastňuje pracovných pohovorov a pracovných zaškoľovaní a z toho dôvodu nárazovo potrebuje pomoc pri opatere maloletého. Následne na základe požiadavky matky a po dohode s matkou otec už viackrát s ochotou a radosťou prevzal z uvedených dôvodov maloletého do svojej osobnej starostlivosti nad rámec jemu súdom určených hodín. Pokiaľ súd prvej inštancie považoval za potrebné zistiť aktuálny prípadne očakávaný stav pracovnej vyťaženia matky mohol a mal vzniesť požiadavku na jej výsluch za týmto účelom, aby boli vyvrátené logické predpoklady otca ohľadne takejto situácie v domácnosti matky, čo by bolo v súlade s vyhľadávacou zásadou vzťahujúcou sa na mimosporové konanie. Otec v odvolaní zdôrazňuje, že primárne je požiadavka otca na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti založená na podstatnej zmene rodinných pomerov vyvolaných radikálnou zmenou bydliska matky a maloletého vedúcou k odlúčeniu otca od maloletého vzdialenosťou cca 410 km (Bratislava - Košice), namiesto cca 90 km (Košice - Tisinec). Na vyššie uvedené skutočnosti a podstatné životné zmeny v rodine maloletého, ktoré sú preukázateľné už zo samotnej kontaktnej adresy matky, otec nadviazal svoju argumentáciu ohľadne toho, ako je aktuálna situácia zmeneného bydliska matky a maloletého pri aktuálne nastavenom režime jeho styku s maloletým bez jeho včasnej adekvátnej zmeny, prakticky nerealizovateľná. Nariadením navrhovaného neodkladného opatrenia by sa právo otca na jeho styk s maloletým a právo maloletého na výchovu a starostlivosť od svojho otca zrealizovalo. Otec maloletého vykreslil a potvrdil svoj nespochybniteľný záujem podieľať sa na výchove a starostlivosti o maloletého v rovnakej miere ako matka formou striedavej osobnej starostlivosti o maloletého nielen poukazom na pozitívny výstup v prospech potvrdenia riadneho plnenia jeho rodičovských povinností, ako aj potvrdenia jeho úzkych citových väzieb voči maloletému, ktorý sa nachádza v znaleckom posudku č. 26/2019 zo dňa 30.12.2019, vypracovanom súdom poverenou znalkyňou z odboru Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí a Klinická psychológia dospelých p. PhDr. Juliánou Kordovanou. Na tento účel potvrdenia svojho vážneho záujmu o ustanovenie striedavej osobnej starostlivosti o maloletého otec taktiež uviedol okolnosti svedčiace o plnom využívaní režimu jemu povolených osobných kontaktov s maloletým. V tejto súvislosti vyjadruje otec zásadný nesúhlas s časťou bodu 11 odôvodnenia, v ktorej súd prvej inštancie konštatoval, že je evidentné, že otec má vytvorený priestor na styk s maloletým, za účelom nepretrhnutia existujúcich citových väzieb, tak ako to sám tvrdil v podanom návrhu, ktorý doposiaľ prebieha bez jedinej absencie. Takéto jedno vetné vyhodnotenie zásadnej zmeny pomerov v rodine maloletého považuje otec za rozporné nielen so zásadami riadneho procesného postupu pre súdne konanie, týkajúce sa starostlivosti o maloleté dieťa a ochrany jeho záujmu na riadnej výchove a starostlivosti zo strany oboch jeho rodičov, alebo aj za rozporné so zásadou logiky. K času podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bol otec odlúčený od maloletého vzdialenosťou 410 km len cca 2 mesiace, počas ktorých mohol aj s ohľadom na dovolenkové obdobie a len pri svojej zvýšenej snahe absolvovať návštevy v Bratislave, resp. styk s maloletým bez absencie. Týmto výrokom však primárne chcel otec poukázať na silu jeho citových väzieb voči maloletému, ktorá sa takýmto dôsledným kontaktom otca s maloletým prejavovala už od súdneho schválenia rodičovskej dohody dňa 17.02.2020. Neočakávaným záverom súdu prvej inštancie bolo, že dospel po zhodnotení všetkých okolností prípadu k tomuto záveru, že nariaďovať neodkladné opatrenie len na základe obáv, predpokladov a eventualít je neprípustné, osobitne ak sa navrhuje tak závažná zmena, ako je zmena zverenia dieťaťa z výlučnej starostlivosti do striedavej osobnej starostlivosti. K uvedenému otec konštatuje, že súd prvej inštancie prehliadol fakty a to, že zásadná zmena v rodine maloletého sa udiala vo februári tohto roka, kedy Okresný súd Svidník dňa 17.02.2020 svojím rozhodnutím č.k. 2P/74/2019-102 schválil rodičovskú dohodu uzavretú medzi otcom a matkou vo vzťahu k úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. Do 17.02.2020 bol maloletý formálne v osobnej starostlivosti oboch rodičov, reálne až do 01.09.2019, kedy matka s maloletým opustila spoločnú domácnosť. V čase uzavretia dohody rodičov otec vychádzal z daného stavu a pomerov a zohľadnil tak nízky vek maloletého, ako aj relatívne

malú priestorovú vzdialenosť medzi svojim bydliskom a bydliskom maloletého. Otec poukazuje i na to, že zo záverov posudku nevyplývala jediná negatívna informácia, ktorá by otca maloletého stavala do negatívneho svetla ako rodiča pri plnení jeho rodičovských povinností, práve naopak. Znalecký posudok nebol rozhodujúcim faktorom pre určenie práva osobnej starostlivosti matky o maloletého, ale otec zdôrazňuje, že rozhodujúcim faktorom bola dobrá vôľa otca zväziť nízky vek maloletého a jeho možnosti v navrhovanom režime styku dostatočne realizovať svoje rodičovské práva a povinnosti a citové potreby. Namiesto toho, aby súd prvej inštancie pristúpil k úkonu, ktorým by sa urýchlene zabránilo hroziacemu citovému odcudzeniu otca a maloletého, stavia súd prvej inštancie striedavú starostlivosť do polohy mimoriadnej úpravy pre toho rodiča, ktorý preukáže, že má mimoriadne dôvody pre jej ustanovenie. Takýmto spôsobom súd prvej inštancie podľa otca narúša rovnosť účastníkov konania v neprospech jedného z rodičov. V dotknutých právnych záveroch súd prvej inštancie otec nachádza chybné a nevhodné aplikovanú požiadavku stálosti výchovného prostredia. V neposlednom rade je argumentácia otca založená na skutočnosti, že matka sa radikálnou zmenou bydliska (z obce Tisinec okr. Stropkov do hlavného mesta Bratislava) aspoň na čas dostáva do sociálnej izolácie a neprítomnosť iných členov širšej rodiny jej znemožňuje vykryť potrebu riadnej starostlivosti o maloletého preukázateľne nízkeho veku (vek: 4 roky) v prípade mimoriadnych okolností a životných situácií, ku ktorým v živote dochádza (dopravné kolapsy, nehody, či choroby) za pomoci blízkych osôb, s ktorými má maloletý vytvorené citové väzby, prípadne je na nich aspoň zvyknutý. Takéto vyhodnotenie situácie nepovažuje otec za dohady, či nepodložené obavy, ale za logický dôsledok matkou vytvorenej situácie zmeny bydliska maloletého s jeho odlúčením od ostatnej najbližšej rodiny. Otec nepovažujeme za dohad, či nepodloženú obavu tak skutočnosť odlúčenia matky a maloletého od jej najbližšej rodiny a rodiny otca. V Bratislave matka nemá žiadne príbuzenské väzby. Život vo veľkomeste je časovo náročný na riadne zabezpečovanie základných potrieb maloletých detí obzvlášť v prípade rodiča-samoživiteľa, resp. v prípade domácnosti s jedným rodičom, na zabezpečenie presunov z dôvodu plnenia pracovných, či školských povinností, uspokojovania súkromných potrieb, či riešenia zdravotných ťažkostí. Tieto zmienené skutočnosti považuje otec za všeobecne známe skutočnosti, ktoré nie je potrebné ich pred súdom dokazovať. Rovnako je logickým dôsledkom matkou vytvorenej situácie aktuálne ohrozenie doterajšej životnej úrovne matky a maloletého, nakoľko sa dostáva do pozície samoživiteľa v prostredí veľkomesta, ktoré je tiež ekonomicky náročné na uspokojovanie základných potrieb maloletých detí, ako aj ich rodičov. Nakoľko matka opustila spoločnú domácnosť dňa 01.09.2019, bolo uspokojovanie jej potrieb a potrieb maloletého finančne riešené do tohto dňa z výsledkov spoločného hospodárenia s otcom, nadväzne od 01.09.2019 do prelomu mesiacov máj/ jún 2020 matka bývala v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi. Otec sa domnieva, že zistenie a vyhodnotenie skutkového stavu súdom prvej inštancie bolo v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu nesprávne a nedostatočné, čo následne viedlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a prehliadnutiu potreby dočasne upraviť pomery v oblasti výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletému, ktorej uspokojenie je v záujme maloletého. Otec namieta aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie. Uvádza, že v odôvodnení napadnutého uznesenia prvostupňový súd vyjadruje svoj právny záver k posudzovanej veci, pričom jeho vlastné zhodnotenie rodinnej situácie v rodine maloletého, z hľadiska nových pomerov vytvorených zmenou bydliska, v dôsledku výlučne individuálneho rozhodnutia matky, ako tiež ani zhodnotenie možného ohrozenia záujmov maloletého v tejto súvislosti, riadne vykonané nebolo. Právne závery súdu prvej inštancie nie sú presvedčivé a konzistentné. Takýto výsledok zakladá nepresvedčivosť až nepreskúmateľnosť uznesenia. Podľa otca je v záujme maloletého dieťaťa, aby sa neodkladným opatrením do rozvodu manželstva zabezpečila rýchlá úprava jestvujúcich pomerov, nakoľko ide o stav, ktorý si vyžaduje okamžitý zásah zo strany súdu. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam otec žiada odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zmenil a vyhovel návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že s podaným návrhom na neodkladné opatrenie otca do času pred rozvodom nesúhlasí a má za to, že otec maloletého zámerne súd zavádza nepravdivými informáciami. Zo strany matky nešlo o náhle rozhodnutie presťahovať sa od rodičov do Bratislavy v septembri 2020. Matka popisuje, že v januári 2017 sa sťahovali s manželom do Bratislavy kvôli jeho práci a ona v tom čase mala prerušené doktorandské štúdium z dôvodu materskej dovolenky. V júli 2018 sa sťahovali naspäť do Košíc, z dôvodu jej ukončenia štúdia. Po obhajobe dizertačnej práce v čo najrýchlejšom termíne, sa opäť chceli presťahovať spoločne do Bratislavy, nakoľko aj manželov zamestnávateľ mu umožnil prácu v Košiciach len na čas určitý - 1 rok. Nikdy neplánovali žiť v Košiciach, keďže ani jeden z nich si nevedel nájsť prácu práve v tomto meste. Otec vedel, že sa po ukončení štúdia bude uchádzať o pracovné miesto v Bratislave. Naopak práve z jeho strany išlo o náhlu zmenu miesta

výkonu práce, keďže údajne v období júl a august 2019 pracovne cestoval do Bratislavy, kde si platil nájom a aj z tohto dôvodu, že neboli schopní financovať dva prenájmy sa na krátky čas presťahovala s maloletým k rodičom do Tisínca (okres Stropkov). Následne po klamstvách, fyzickom útoku pred očami maloletého a vyhrážkach, že maloletého unesie zo škôlky, podala v septembri 2019 návrh o úpravu styku otca s maloletým na čas pred rozvodom. Matka uvádza, že nie je pravda, že sa o maloletého bez rodičov nevie postarať. Po narodení maloletého od septembra 2016 do januára 2017, sa starala o maloletého prevažne sama, nakoľko otec v tom čase absolvoval intenzívny adaptačný program v novom zamestnaní najmä v Bratislave a Prahe, ale aj v iných častiach Slovenska. Následne sa počas materskej dovolenky starala o maloletého zväčša sama, nakoľko manžel prichádzal domov z práce až podvečer a častokrát absolvoval niekoľkodňové meetingy a služobné cesty po Slovensku, alebo v zahraničí. Ani po presťahovaní sa do Košíc sa nič na starostlivosti o maloletého nezmenilo, akurát, že zároveň ukončovala doktorandské štúdium a bolo to časovo veľmi náročné. Všetko, čo sa týkalo starostlivosti o maloletého, zdravotnej starostlivosti, vybavovania lekárov špecialistov, vybavovanie predškolského zariadenia, dávok na dieťa, nákup oblečenia, hračiek, potrieb do jasličiek a MŠ a iné zabezpečovala skoro výhradne ona. Rovnako ako OČR, home office, či PN na maloletého poberala prevažne ona, keďže otec nebol ochotný ostávať s chorým maloletým doma. Maloletý prekonal v januári/februári 2019 zápal pľúc a v júni 2019 absolvoval reoperáciu pravého semenníka na Kramároch. Mimo týchto zdravotných problémov celý rok mal chronické respiračné ochorenia, ktoré si vyžadovali týždne starostlivosti o neho v domácom prostredí. Otec odmietal ostávať s chorým maloletým a ak ostal, buď mu zabudol podať lieky, zobral si ho do kancelárie, alebo a to bol najčastejší prípad, odniesol ho svojim rodičom. Taktiež nebol ochotný si vybrať dovolenku a ostať s maloletým počas jeho reoperácie. Z finančného hľadiska otec platil nájom a ona zabezpečovala celkový chod domácnosti - potraviny, drogéria, kozmetika, oblečenie pre maloletého a seba, lieky, cestovné, nákup hračiek a iných vzdelávacích aktivít pre maloletého, krúžok pre maloletého, darčeky pre rodinných príslušníkov. Matka uvádza, že po maturite sa ako 18-ročná odsťahovala od rodičov na internát, z dôvodu absolvovania vysokej školy, následne žila v prenájme počas doktorandského štúdia. Za tých niekoľko rokov sa naučila samostatnosti, na rozdiel od otca, ktorý nikdy nežil bez rodičov. Jediný čas, kedy sa ako tak osamostatnil, bol čas v manželstve ale aj to len do septembra 2019, kedy sa k nim opäť presťahoval, hoci v tom čase bol nielen manžel, ale aj otec. Návrh o striedavú starostlivosť z dôvodu, že sa nevie o syna postarať v meste, kde nežijú jej rodičia je protichodný so sms správami otca, v ktorých jej ďakuje a je rád, ako sa dobre stará o maloletého. Matka poukazuje na to, že vyše 15 mesiacov nežije v spoločnej domácnosti s otcom a v súčasnosti prebieha rozvodové konanie. O maloletého sa riadne stará. Absolvovala s maloletým dve návštevy kolíznych opatrovníkov, ktorých šetrenie potvrdilo, že je schopná starať sa o maloletého. Rovnako to vedia potvrdiť učiteľky, pediatričky, členovia rodiny a susedia v ich okolí. Maloletý sa sám vyslovil, že nechce bývať v Košiciach, nechce tam navštevovať MŠ, k otcovi chce chodiť len na návštevy a domov je tam, kde je jeho mama. Otec na neho neustále tlačí, že chce, aby býval s ním a jeho rodičmi v Košiciach, čo ho vedie k plaču a nechápe, prečo ho zrazu otec chce zobrať od jeho matky. Takáto zmena by viedla k narušeniu života na aký je maloletý zvyknutý dlhodobou a je s ním spokojný.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ako kolízny opatrovník sa k odvolaniu nevyjadril.

6. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa ust. § 65, 66 Civilného mimosporového poriadku a túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť respektíve zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem,) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, a uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

7. Podľa ust. § 65 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

8. Podľa § 66 Civilného mimosporového poriadku odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

9. Podľa § 67 Civilného mimosporového poriadku na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

10. Podľa ust. § 387 Civilného sporového poriadku odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Účelom neodkladného opatrenia je dočasne upraviť pomery účastníkov, či už pred začatím konania alebo v priebehu konania. Možno ho nariadiť len vtedy, respektíve dovtedy, kým nie sú dané podmienky pre konečné rozhodnutie vo veci. Zásadne sa ním neprejudikuje právo účastníkov a tretích osôb. Stráca svoje opodstatnenie akonáhle súd poskytne ohrozenému alebo porušenému právu definitívnu ochranu. Musí byť pritom daná aspoň naliehavá potreba predbežnej úpravy a nárok musí byť osvedčený. Neodkladné opatrenie iba výnimočne je takým rozhodnutím, ktoré rieši vec samu. Neodkladné opatrenie v zásade nemá nahrádzať rozhodnutie vo veci samej a je dôvodné ho nariadiť vtedy, ak je ohrozený záujem maloletého dieťa, jeho zdravý vývoj, výchova, jeho výživa, a bez nariadenia neodkladného opatrenia by reálne mohlo dôjsť k poškodeniu záujmu maloletého a ohrozeniu jeho výživy.

12. Pri prijímaní neodkladného opatrenia, ktoré je opatrením dočasným a neodkladným, prevláda požiadavka rýchlosti konania nad úplným preukázaním uplatneného nároku. K nariadeniu neodkladného opatrenia stačí, ak sú tvrdené skutočnosti aspoň osvedčené, t.j. ak sa javia aspoň pravdepodobnými. Zákon nepredpokladá, že súd bude pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení vykonávať dokazovanie a v ustanovení § 329 ods. 1 CSP výslovne formuloval zásadu, že účastníci nemusia byť pred rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vypočutí a rovnako, že súd nemusí nariadiť pojednávanie. Pri samotnom osvedčovaní nároku potom nie je treba dôsledne dodržiavať tie formálne požiadavky, ktoré zákon ukladá pri dokazovaní, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla pred rozhodnutím o neodkladnom opatrení k obsahu návrhu a listín, z ktorých bude súd robiť záver o tom, či sú splnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, vyjadriť.

13. Odvolací súd vyhodnotil odvolanie otca ako nedôvodné. V prvom rade odvolací súd uvádza, že vec bola vrátená súdu prvej inštancii na ustanovenie kolízneho opatrovníka maloletému, ktorému bol následne doručený návrh s uznesením a odvolaním na vyjadrenie v zmysle ust. § 329 ods. 1 CSP. Teda otcom vytýkaná absencia zastúpenia maloletého kolíznym opatrovníkom bola odstránená. Odvolací súd podotýka, že nešlo o takú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie, navyše v prípade zamietnutia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa návrh, ani uznesenie nedoručuje ostaným účastníkom, ale iba navrhovateľovi. Až následné odvolanie sa spolu s návrhom a rozhodnutím doručí ostatným účastníkom a poskytne sa im lehota na prípadné vyjadrenie. Tento postup bol v danom prípade dodržaný.

14. Odvolací súd má ďalej za to, že súd prvej inštancie sa riadne zaoberal návrhom, vyhodnotil všetky skutočnosti a predložené dôkazy a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, pričom sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými vyjadreniami otca v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj predloženými dôkazmi. Odvolací súd zhodne so závermi súdu prvej inštancie konštatuje, že nie je daná potreba nariadenia neodkladného opatrenia spočívajúca v zmene zverenia maloletého z osobnej starostlivosti matky na striedavú osobnú starostlivosť, absentuje tu potreba neodkladnej a rýchlej úpravy. Odvolací súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie nemá nahrádzať rozhodnutie vo veci samej, ani takéto rozhodnutie neprejudikuje, ale je na mieste ho nariadiť tam, kde bez jeho nariadenia hrozí ujma na právach dieťaťa. Len zmena pomerov spočívajúca v odsťahovaní sa matky s maloletým od otca do Bratislavy, nevyvoláva sama o sebe potrebu urýchlene rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti, navyše za situácie, keď matka je schopná sa o maloletého riadne postarať. Z vyjadrenia matky navyše vyplýva, že jej odchod do Bratislavy nebol urýchlený, ale diskutovaný s otcom a otec si bol vedomý toho, že k takémuto kroku zo strany matky môže reálne dôjsť. Nie je vôbec zrejmé z návrhu, či a ako bráni matka v stretávaní sa otca s maloletým. Ak odsťahovaním sa matky došlo ku ťažkostiam pri výkone styku, tak ako sa doteraz realizoval, resp. ako je upravený predchádzajúcim rozhodnutím Okresného súdu Svidník, č.k. 2P/74/2019 -102 zo dňa 17.02.2020, je potom na mieste otázka, či nie je v záujme maloletého hľadať dohodu s matkou na úprave styku otca s maloletým, ktorá bude zohľadňovať vzdialenosť bydliska maloletého od bydliska otca. V tomto smere otec súdu neuviedol žiadne skutočnosti, odvolaciemu súdu nie je teda vôbec zrejmé, či sa otcovi bráni v styku s maloletým, či sa s matkou na styku po zmene pomerov snažil dohodnúť, a či matka odmieta, aby sa styk otca s maloletým realizoval aj inak, ako je aktuálne styk upravený. Z vyjadrenia matky vyplýva, že osobnú starostlivosť o maloletého v prevažnej miere vykonávala ona, že je schopná sa naďalej, aj po odsťahovaní, riadne o maloletého postarať. Kolízny opatrovník súdu neoznámil žiadne skutočnosti o zanedbanej starostlivosti o maloletého zo strany matky. Súd prvej inštancie sa oboznámil s celým spisovým materiálom týkajúcim sa maloletého a zistil, že bolo vykonané v predchádzajúcom konaní znalecké dokazovanie a z jeho záverov vyplynulo, že je v záujme maloletého zverenie do osobnej

starostlivosti matke, s úpravou styku otca. Zmena pomerov spočívajúca v zmene bydliska matky a maloletého, neznamená automaticky potrebu urýchlene meniť súčasné zverenie maloletého matke, ktoré navyše vychádzalo aj zo záverov znaleckého dokazovania.

15. Otec v odvolaní namieta i to, že súd prvej inštancie nevykonal potrebné dokazovanie, a taktiež, že odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie je nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie sa podľa názoru odvolacieho súdu riadne vysporiadal s návrhom a tvrdeniami otca a predloženými dôkazmi a riadne odôvodnil, ako dané tvrdenia a dôkazy vyhodnotil a aké skutočnosti z nich zistil. Odvolací súd poukazuje na to, že sám otec v návrhu uviedol, že v žiadnom prípade nespochybňuje riadne plnenie si rodičovských povinností zo strany matky ani jej rozhodnutie ohľadne zmeny bydliska maloletého, uvedomujúc si neporovnateľnú kvalitatívnu aj kvantitatívnu stránku dostupných pracovných príležitostí v Bratislave v porovnaní so Svidníkom, preto konkludentne s rozhodnutím matky sa presťahovať súhlasí. Na základe aj takýchto tvrdení otca, nebolo nevyhnutne pre rozhodnutie potrebné zo strany súdu prvej inštancie prešetriť pomery u matky, keď otec nespochybnil riadny výkon osobnej starostlivosti zo strany matky. Súd prvej inštancie daný návrh vyhodnotil aj s ohľadom na výsledky predchádzajúceho konania pred Okresným súdom Svidník, sp. zn. 2P/74/2019, kde bol dňa 17.02.2020 vydaný rozsudok, ktorým bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matke a otec mal upravený styk s maloletým. Len to, že súd prvej inštancie je iného právneho názoru, ako otec a nevyhodnotil jeho návrh podľa jeho predstáv, neznamená, že sa návrhom riadne nezaoberal a nezohľadnil všetky podstatné skutočnosti.

16. Vzhľadom k vyššie uvedenému odvolací súd nevidí potrebu rýchlej úpravy pomerov tak, ako žiadala otec v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, keď má odvolací súd za to, že len zmena bydliska matky neznamená automaticky potrebu meniť zverenie maloletého, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 17.02.2020, a preto uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§387 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku).

17. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože ide o konanie, ktoré bolo možné začať aj bez návrhu.

18. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).